

A Böhöneyi Szabadság Mezőgazdasági Zrt. üzemgazdasági elemzése

Borondics Bianka

Regionális és környezeti gazdaságtan MSc levelező

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdasági Intézet/Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Belső témavezető: Dr. Borbély Csaba, intézetigazgató/egyetemi docens Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet/Agrárgazdaságtani és Agrárpolitikai Tanszék

A szántóföldi növénytermesztés szerepe kulcsfontosságú a népesség fenntartásához és az állatok takarmányozásához egyaránt. Az általam vizsgált négy növénykultúra a legfontosabb szántóföldi növények közé tartozik, ugyanis világszinten is ezen növények termesztése dominál a legjobban.

Diplomadolgozatomat a Böhöneyi Szabadság Mezőgazdasági Zrt. komplex vizsgálatával kezdtem, ahol a vállalkozást vagyoni-, pénzügyi- és jövedelmezőségi helyzete alapján elemeztem horizontális és vertikális mutatószámok segítségével. Az ehhez szükséges adatbázis az e-beszámoló honlapról letölthető mérleg és eredménykimutatás tartalmából nyerhető ki. Ezt viszont megelőzte egy részletes cégtörténet ismertetés a zrt. múltjával és jelenével kapcsolatban, ahol szó esik a cég földrajzi elhelyezkedéséről, jogelődjéről és gazdálkodásának jelenlegi helyzetéről.

A vagyoni helyzet értékeléséhez használt mutatók a tőkeerősség, a kötelezettségek részaránya, a befektetett eszközök fedezete, a tőkemultiplikátor és a tőkearányos adózott eredmény voltak. A pénzügyi helyzet elemzéséhez egy négyfokozatú statikus likviditási mérleget használtam, ahol két évet (2021 és 2022) vizsgáltam. A mérlegben az eszközöket likviditásuk-, a forrásokat pedig esedékességük szerint csoportosítottam, ami alapján értékelhető lett a cég pénzügyi helyzete.

A jövedelmezőségi helyzet értékeléséhez három mutató – bruttó jövedelmezőség (ROS), eszközarányos nyereség (ROA), sajáttőke arányos nyereség (ROE) – szolgált.

Az ágazati vizsgálat során a zrt. által négy legnagyobb területen termesztett kultúra – őszi búza, kukorica, őszi káposztarepce, napraforgó – üzemi tevékenységét vizsgáltam egy átfogó költség-haszon elemzéssel, melyet öt év (2018-2022) átlagában végeztem el. A vizsgált gazdálkodási időszak tartalmaz kedvezőbb és kedvezőtlenebb éveket is az időjárás hatásainak függvényében, ennek megfelelően a kapott eredmények egy átlagos gazdasági évet tükröznek.

A vizsgálat célja, hogy bemutassam az ágazatok termelési költségét a termelés alatt keletkezett ráfordítások csoportosításával, valamint kitértem az ágazatok termelési értékeinek alakulására is. Ehhez szükségem volt bizonyos főkönyvi kartonokra, amiket a zrt. könyvelői bocsátottak rendelkezésemre. Emellett a rendelkezésemre bocsátott gazdálkodási naplók segítségével kigyűjtöttem a zrt. által használt növényvédőszeret, műtrágyákat, a talajművelés gyakoriságát, a használt vetőmagok fajtáit, így ezekből az adatokból következtetni tudtam az egyes ágazatok költségeinek és ráfordításainak eredetére.

Minden ágazatra vonatkozóan külön táblázatban összegeztem az egyes növénykultúrák termelési értékét és termelési költségét, ami alapján a nettó jövedelmet és a fedezeti összeget is számoltam, mely utóbbi jelentése, hogy a társaság fix költségei fedezve vannak-e. Továbbá a táblázatban az egyes ágazatok önköltségeit is kigyűjtöttem t/ha mértékegységben, ami magasnak mondható a zrt. esetében az országos átlaggal összehasonlítva.

Mindezek után az ágazatok kultúráinak elemzése során megállapítottam az egyes jövedelem- és költségszinteket is. A jövedelemszint számításánál a nettó jövedelmet kell osztani a termelési értékkel, így megkapjuk, hogy 100 forint termelési értékből hány forint alakul jövedelemmé. A költségszint meghatározásánál az összes termelési költséget kell osztani a termelési értékkel, mely jelentése, hogy 100 forint termelési értékből hány forint lesz az az összeg, ami költséget fog jelenteni. A zrt. eredményei alapján elmondható, hogy szinte az összes ágazata – az őszi káposztarepcét leszámítva – jövedelmező egy átlagos gazdasági év alapján.

Végezetül – ahogy már az előző fejezetben is felhívtam rá a figyelmet – a hosszú távon is fenntartható és eredményes gazdálkodásra kell összpontosítania a jövőben a társaságnak, melynek egyik fő eszköze a talaj egészségesen tartása, hiszen a zrt. ezt tudja legjobban befolyásolni különböző módszerekkel. Ezért fontos, hogy az integrált növénytermesztési technológia is egyre nagyobb teret nyerjen a vállalkozás életében.